

Kaňkovský mecenáš Emil Horák

Na průčelí bývalé radnice Kaňku, která nese čp. 1, se nachází mramorová pamětní deska. Připomíná mecenáše Emila Horáka (*15. srpna 1863 †4. dubna 1930), jehož stručný životopis i přínos pro Kaňk jsou zaznamenány v *Pamětní knize města Kaňku 1914–1938*. Zápis začíná: „Dne 4. dubna [1930] zemřel z ulekání z ohně u Bělinů p. Emil Horák.“ A zde je hned třeba vysvětlit okolnosti zmíněného ohně.

Na přelomu 20. a 30. let řádil na Kaňku žhář. První požár, všeobecně ještě považovaný za neopatrnost, vypukl odpoledne 28. listopadu 1929 ve stodole hospodáře Ladislava Mádlu. Oheň, jehož příčinu se zjistit nepodařilo, zničil nejen uskladněnou úrodu, ale také některé zemědělské stroje.

Na Silvestra téhož roku vypukl požár v další stodole, tentokrát u hostince Na Závisti. Mezi účastníky silvestrovské zábavy sice oheň vyvolal paniku, ale naštěstí se nikdo nezranil. Požár uhasili přivolání hasiči z Kutné Hory, kteří přijeli se svou stříkačkou.

Třetí požár – a zde již Kaňkovští přestali věřit, že jde stále jen o náhodu – vypukl opět s odstupem jednoho měsíce: Večer 28. ledna 1930 shořela stodola Františka Sedlického a střecha jeho domu čp. 43. Že jsou požáry zakládány úmyslně, dosvědčovala i existence výhružných letáků, které se objevily pohozené po ulicích. Psalo se v nich, kde bude hořet příště, a tak Kaňkovští zavedli noční požární hlídky.

Ani tato prevence však nepomohla, protože pozdě večer 30. března zachvátil oheň domek Antonína Běliny. Opět přijeli hasiči z Kutné Hory, kteří včasným zásahem dokázali velkou část domu zachránit, shořela „pouze“ střecha.

V této vypjaté atmosféře plné obav na Kaňku 4. dubna zemřel 66letý vdovec Emil Horák. Matrika uvádí jako příčinu smrti jeho srdeční vadu, což se nevyklučuje s úvodní poznámkou o jeho „ulekání z ohně“. A v kaňkovské kronice následuje Horákův stručný životopis: „P. Emil Horák jako rodák města Kaňku, po vyučení řemeslu krejčovskému, odejel do Ameriky, kde pracoval přes 40 roků. Po válce světové se navrátil do své vlasti, kde chtěl zemřít. Po příjezdu do svého domova, vstoupil ihned do spolků dobročinných, ve kterých činně pracoval.“

„Byl to muž povahy veselý,“ pokračuje zápis v kronice, „takže sám sobě určil, až zemře, by jeho pohřeb neprozrazoval žádný smutek, vymínil si, by při jeho pohřbu (byl bez vyznání) byly samé veselé, řízné české písně. Pohřeb jeho byl vypraven dle jeho přání. Za veliké účasti místních spolků a občanstva, rakev s pozůstatky jeho byla dopravena na hranice katastru obce Kaňku na Skalku, kde se s ním rozloučil starosta města Ant. Kutil, načež byl přeložen do automobilu a převezen do Nymburka ku spopelnění.“

V souvislosti s výše uvedenými požáry nepřekvapí ustanovení, která E. Horák uvedl ve své závěti. V ní odkázal „sboru ku podpoře chudých“ 10 000 Kč a knihovně města Kaňku 5 000 Kč, ale převážnou část svého majetku, který činil až 100 000 Kč, odkázal svému univerzálnímu dědici – Sboru dobrovolných hasičů Kaňk. Díky tomu si mohli kaňkovští hasiči již v květnu 1930 od firmy Holeček Praha koupit motorovou stříkačku a 500 m hadic.

Jak se ukázalo, žhářem byl mladý obuvnický dělník Jan Černý z Kutné Hory, který se vedle paličství dopouštěl také vydírání několika kutnohorských obyvatel. Jeho dopadení popsal v roce 2014 policejní historik Michal Dlouhý v povídce *Vyděrač*: Motivem žhářských útoků na Kaňku byla prý zášť po ztrátě zaměstnání, neboť na místo, které musel Černý nedobrovolně opustit, nastoupil rolnický synek právě z Kaňku. Následného vydírání se pak dopouštěl ve snaze získat v nezaměstnanosti nějaké peníze.

O tři roky později, 18. června 1933, se u kaňkovské radnice konala zvláštní slavnost. Do průčelí radniční budovy byla totiž uložena urna s popelem Emila Horáka. Akci pořádal univerzální dědic, tedy Sbor dobrovolných hasičů Kaňk, jehož členové se také podepsali na pergamenovou listinu přiloženou k mecenášově urně. Schránku ve fasádě pak zakryli mramorovou deskou, která dodnes nese nápis: DESKA TATO KRYJE POPEL / P. EMILA HORÁKA / * 1863. † 4. 4. 1930. / MECENÁŠE / SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KAŇKU.

Když v roce 2018 probíhala oprava průčelí kaňkovské radnice, s pamětní deskou se nemanipulovalo. V jakém stavu je tedy Horákova urna a přiložený dokument, nevíme.

Lukáš Provaz

Prameny: SOA v Praze, Sběrka matrik, Kutná Hora – OÚ, matrika zemř. 1923–1932; SOKA Kutná Hora, Archiv města Kaňk, Pamětní kniha města Kaňku 1914–1938, inv. č. 156

Literatura: DLOUHÝ, Michal. *Kutnohorská pátračka opět zasahuje*. Praha 2014

FOTO: *Pamětní deska na kaňkovské radnice kryje urnu Emila Horáka (foto LP)*